

पंतप्रधान विद्यालक्ष्मी योजना

About Vidya Lakshmi

Shri Arun Jaitley, Honourable Union Finance Minister in his budget speech for FY 2015-16 said: "India is one of the youngest nations in the world with more than 54% of the total population below 25 years of age. Our young people have to be both, educated and employable for the jobs of the 21st century. The Prime Minister has explained how Skill India needs to be closely coordinated with Make in India. Yet, today less than 5% of our potential workforce gets formal skill training to be employable and stay employable. With a view to enable all poor and middle class students to pursue higher education of their choice without any constraint of funds, I propose to set up a fully IT based Student Financial Aid Authority to administer and monitor Scholarship as well Educational Loan Schemes, through the Pradhan Mantri Vidya Lakshmi Karyakram. We will ensure that no student misses out on higher education for lack of funds. The IT based mechanism under the Pradhan Mantri Vidya Lakshmi Karyakram is expected to provide to students a single window electronic platform for Scholarships and Educational Loans."

Vidya Lakshmi is a first of its kind portal for students seeking Education Loan. This portal has been developed under the guidance of Department of Financial Services, (Ministry of Finance) , Department of Higher Education (Ministry of Education) and Indian Banks Association (IBA). The portal has been developed and being maintained by Protean eGov Technologies Limited (Formerly NSDL eGovernance Infrastructure Limited). Students can view, apply and track the education loan applications to banks anytime, anywhere by accessing the portal. The portal also provides linkages to National Scholarship Portal.

About Protean eGov

Protean eGov Technologies Limited (Formerly NSDL eGovernance Infrastructure Limited, herein referred as Protean eGov) was originally setup as a Depository in 1995 and has over the years used its inherent strengths, project management capabilities & technology expertise to deliver state of the art e-Governance solutions which has helped Governments to identify and clear bottlenecks, promote transparency, reduce service delivery costs and deliver public services efficiently. The solutions have efficiently made use of information and communication technologies as a tool for delivering public services and benefits to society at large. Some of the key e-Governance projects undertaken by Protean eGov are:

- i. Tax Information Network (TIN)
- ii. Central Recordkeeping Agency (CRA) for National Pension System
- iii. Electronic Accounting System in Excise & Service Tax (EASIEST)

iv. GST Pilot Project

v. Registrar for Aadhaar enrolment and eKYC/Authentication Services

vi. National Judicial Reference System

Protean eGov works closely with various Government agencies for designing, managing and implementing e-Governance Projects. Over a period of time, Protean eGov has gained varied experience and expertise in areas that help Governments overcome various challenges faced by them in fulfilling their core responsibilities of delivering public services to the society.

Protean eGov has also established Service Centre network across the country which serve as access points for the general public and are efficiently used by Governments to deliver quality services in a user friendly and transparent manner to the citizens. Visit www.proteantech.in for more information.

देशात शिक्षणघेणाऱ्या आर्थिकदृष्ट्या कमकुवत विद्यार्थ्यांना प्रोत्साहन देण्यासाठी केंद्र आणि राज्य सरकार अनेक महत्त्वपूर्ण योजना राबवत आहेत.

देशातील गरीब विद्यार्थ्यांना शिक्षण क्षेत्रात समान संधी उपलब्ध करून देण्याचे उद्दिष्ट सरकारकडून ठेवण्यात आले आहे. याच पार्श्वभूमीवर केंद्र सरकारकडून पीएम विद्यालक्ष्मी योजना (PM Vidya Lakshmi Yojana) सुरू करण्यात आली आहे. या योजने अंतर्गत उच्चस्तरीय शिक्षण संस्थांमध्ये (QHEIs) प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांना कोणत्याही हमी शिवाय कर्ज दिले जाते.

देशात असे अनेक विद्यार्थी आहेत जे त्यांच्या आर्थिक अडचणींमुळे उच्च शिक्षण घेऊ शकत नाहीत.

प्रधानमंत्री विद्यालक्ष्मी योजने अंतर्गत ज्या विद्यार्थ्यांच्या कुटुंबाचे वार्षिक उत्पन्न ४

लाख रुपयांपेक्षा कमी असेल अशा विद्यार्थ्यांना सरकार मार्फत १० लाख रुपयांपर्यंतच्या कर्जावर ३ टक्के अनुदान दिले जाते.

पीएम विद्यालक्ष्मी योजनेचा उद्देश:

प्रधानमंत्री विद्यालक्ष्मी योजनेचा मुख्य उद्देश विद्यार्थ्यांना उच्च शिक्षणासाठी कर्ज मिळविण्यात मदत करणे आहे. ही योजना विशेषतः आर्थिकदृष्ट्या कमकुवत असलेल्या विद्यार्थ्यांना विविध बँकांकडून शैक्षणिक कर्ज उपलब्ध करून देते.

या योजनेचे मुख्य उद्दिष्ट पुढीलप्रमाणे आहेत

- आर्थिकदृष्ट्या कमकुवत असलेल्या विद्यार्थ्यांना सहज शैक्षणिक कर्ज उपलब्ध करून देणे.
- शैक्षणिक कर्जासाठी पारदर्शक पद्धतीने अर्ज प्रक्रियाराबविणे.
- आर्थिकदृष्ट्या कमकुवत विद्यार्थ्यांना उच्च शिक्षण घेण्यास प्राधान्य देणे.
- विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक कर्जावरील व्याजदरात अनुदान देणे.

- विद्यार्थ्यांना 7.5 लाख रुपयांपर्यंतच्या कर्जासाठी 75 टक्के क्रेडिट हमी देणे.
- भारतातील उच्चशैक्षणिक संस्थांमध्ये शिक्षण घेण्यासाठी विद्यार्थ्यांना कर्ज पुरवठा करणे.

प्रधानमंत्री विद्यालक्ष्मी योजनेची पात्रता काय आहे?

प्रधानमंत्री विद्यालक्ष्मी योजनेची पात्रता खालीलप्रमाणे आहे:

1. अर्जदार हा भारताचा नागरिक असणे आवश्यक आहे.
2. विद्यार्थ्याने भारतात किंवा परदेशातील मान्यता प्राप्त विद्यापीठ/महाविद्यालयात उच्चशिक्षणासाठी प्रवेश मिळवलेला असावा.
3. व्यावसायिक, तांत्रिक (उदा., अभियांत्रिकी, वैद्यकीय), स्नातक, स्नातकोत्तर, पीएच.डी., किंवा इतर मान्यता प्राप्त अभ्यासक्रम.
4. दरवर्षी नवीनतम NIRF रँकिंग वापरून QHEI ची यादी अपडेट केली जाते. ८६० पात्र QHEI मध्ये प्रवेश मिळवणारे २२ लाखांहून अधिक विद्यार्थी पंतप्रधान विद्यालक्ष्मी योजने अंतर्गत लाभ घेऊ शकतील.
5. ज्या विद्यार्थ्यांना केंद्र/राज्य सरकारच्या इतर शिष्यवृत्ती, व्याज अनुदान किंवा शुल्क परतफेड मिळते ते पंतप्रधान विद्यालक्ष्मी योजने अंतर्गत कर्जासाठी अर्ज करण्यास पात्र नाहीत.
6. अर्जासोबत पालक, पती/पत्नी किंवा कायदेशीर पालक यांपैकी एक सह-अर्जदार असणे आवश्यक आहे.
7. साधारणतः ७.५ लाख रुपयांपेक्षा अधिक रकमेसाठी बँका हमी किंवा तृतीय पक्षाची जामीन गिरीमा गूशकतात. त्या पेक्षालहानरकमेसाठी हमीची आवश्यकता नाही.
8. अर्जदाराचे वय १८ ते ३५ वर्षांदरम्यान असावे (संबंधीत बँकेच्या धोरणानुसार बदल होऊ शकतो).
9. अर्जदार किंवा सह-अर्जदारांच्या कडे इतर कर्जाची थकीत बाकी नसावी.

प्रधानमंत्री विद्यालक्ष्मी योजनेचा अर्ज कसा करावा?

प्रधानमंत्री विद्यालक्ष्मी योजनेचा अर्ज करण्यासाठी,

विद्यार्थ्यांना विद्यालक्ष्मी पोर्टलवर एक नवीन वापरकर्ता प्रोफाइल तयार करणे आवश्यक आहे.

पोर्टलवर नवीन प्रोफाइल तयार करणे शीकरायची याची सविस्तर माहिती पुढीलप्रमाणे आहे.

- विद्यालक्ष्मी पोर्टलची अधिकृत वेबसाइट <https://www.vidyalakshmi.co.in/> ला भेट द्या.
- “NEW USER? REGISTER NOW” पर्याय दिलेला असेल.
- नाव, ईमेल, फोन नंबर इत्यादी वैयक्तिक माहिती भरून नवीन खाते तयार करा.

- तुमच्यानॉदणीकृतईमेलपत्त्यावरतुम्हालाएकपडताळणीलंकमिळेल
तुमचेखातेपडताळण्यासाठीपाठवलेल्यालंकवरक्लिककरा